

Spis treści

Autorzy	V
Słowo wstępne od redaktorów naukowych	XVII
Wykaz skrótów	XXI
Wykaz literatury	XXV
Wprowadzenie (<i>Adam Jasser, Dorota Karczevska</i>)	XXXV

Część I. Klauzule abuzywne. Wzorce umów a ochrona konsumenta.

Modele kontroli wzorców umownych

Rozdział I. Możliwość orzekania o uznaniu za niedozwolone postanowień wzorca umowy sprzecznych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa – argumenty za i przeciw

(<i>Anna Mlostoń-Olszewska</i>)	1
1. Wstęp	1
2. Argumenty przemawiające za możliwością orzekania o niedozwolonym charakterze postanowień wzorca umowy sprzecznych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa	5
2.1. Ocena charakteru prawnego wzorca umowy i jej wpływ na możliwość orzekania o nieważności postanowień wzorca umowy	5
2.2. Nieważność czynności prawnej a bezskuteczność postanowienia wzorca umowy	9
2.3. Orzekanie o niezgodności postanowień wzorca umowy z przepisami prawa w świetle dyrektywy 93/13/EWG	11
2.4. Trudności w ustaleniu imperatywnego albo dyspozytywnego charakteru przepisu prawa	13
2.5. Wnioski	14
3. Argumenty przeciw możliwości orzekania o niedozwolonym charakterze postanowień wzorca umowy sprzecznych z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa	15
4. Podsumowanie	17

Rozdział II. Wybór prawa obcego w internetowych wzorcach umownych – obowiązek spojrzenia na ochronę konsumentów z perspektywy prawa prywatnego międzynarodowego

(<i>Marcin Kolasiński, Marek Świerczyński</i>)	19
1. Wprowadzenie	19
2. Klauzule wyboru prawa obcego w umowach zawieranych z konsumentem w świetle rozporządzenia Rzym I	21
3. Klauzule wyboru prawa w formie wzorca umownego	24

4. Wyrok Sądu Najwyższego w sprawie UEFA	26
5. Zakończenie	30
Rozdział III. Przyszłość arbitrażu konsumenckiego – zapis na polski sąd polubowny jako niedozwolone postanowienie w umowach z konsumentami (Jacek Krzeziński)	
1. Wstęp	32
2. Zdarność arbitrażowa sporów konsumenckich	33
3. Arbitraż jako alternatywny mechanizm rozstrzygania sporów konsumenckich	34
4. Grupowe dochodzenie swoich roszczeń przez konsumentów w arbitrażu	37
5. Zapis na sąd polubowny jako niedozwolone postanowienie umowne	40
6. Podsumowanie i uwagi końcowe	42
Rozdział IV. Eliminowanie postanowień niedozwolonych z wykonywanych umów o charakterze ciągłym w obrocie konsumenckim (Krzysztof Lehmann)	
1. Wstęp	44
2. Postanowienia niedozwolone – definicja	44
3. Kontrola postanowień niedozwolonych	45
4. Skutek stosowania niedozwolonego postanowienia wzorca umowy	49
5. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	51
6. Zastąpienie postanowienia abuzywnego innym zapisem umownym	54
7. Zmiana umowy w regulacjach szczególnych	57
7.1. Prawo telekomunikacyjne	58
7.2. Prawo bankowe	59
7.3. Umowy ubezpieczenia na życie	60
8. Podsumowanie	60
Część II. Zakaz naruszania zbiorowych interesów konsumentów	
Rozdział V. Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów w świetle zupełnej harmonizacji praktyk handlowych wynikającej z dyrektywy 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych (Michał Strzelecki)	
1. Wprowadzenie	61
2. Zakres regulacji przyjętej w dyrektywie 2005/29/WE	62
2.1. Definicja praktyki handlowej	62
2.2. Wyłączenia przewidziane w dyrektywie 2005/29/WE	64
2.2.1. Katalog wyłączeń	64
2.2.2. Wyłączenie zawarte w art. 3 ust. 4 dyrektywy 2005/29/WE	65
2.2.3. Wyłączenie zawarte w art. 3 ust. 2 dyrektywy 2005/29/WE	68

2.2.4. Wyłączenie zawarte w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2005/29/WE	69
3. Katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w świetle dyrektywy 2005/29/WE	70
4. Problematiczne kwestie w orzecznictwie Prezesa UOKiK	73
4.1. Stosowanie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	73
4.2. Odwołanie się do przepisów prawa krajowego w oparciu o przesłankę bezprawności zawartą w art. 24 ust. 2 <i>ab initio</i> OchrKonkurU	74
4.3. Ingerencja w prawo zobowiązań umownych	76
5. Podsumowanie	81
Rozdział VI. Próba dookreślenia terminu „zbiorowy interes konsumentów” – definicja oraz jej wyznaczniki	
(Małgorzata Sieradzka)	82
1. Wprowadzenie	82
2. Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów	82
2.1. Praktyka sprzeczna z dobrymi obyczajami	84
2.2. Zakaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	85
3. Zbiorowy interes konsumentów (pojęcie i wyznaczniki)	86
4. Konstrukcja definicji „zbiorowy interes konsumentów”	87
4.1. Abstrakcyjność podmiotu chronionego (konsumentów)	88
4.2. Brak indywidualizacji interesów konsumentów	89
4.3. Powszechność naruszeń (praktyk)	90
4.4. Definicja pojęcia zbiorowy interes konsumentów	91
5. Punkt odniesienia przy ocenie, czy praktyka godzi w zbiorowy interes konsumentów	91
6. Interes zbiorowy konsumentów a interes jednostkowy (indywidualny) i grupowy – delimitacja	92
7. Wnioski	93
Rozdział VII. Naruszenie dobrych obyczajów a praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów	
(Aleksandra Kunkiel-Kryńska)	94
1. Uwagi wstępne	94
2. Klauzula generalna dobrych obyczajów	96
3. Definicja praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów	100
3.1. Bezprawność <i>versus</i> dobre obyczaje	100
3.2. „Konsumencka” nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, która weszła w życie 17.4.2016 r.	107
4. Podsumowanie	108
Rozdział VIII. Misselling – nowa praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów w świetle nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2015 r. (Małgorzata Ganczar)	
1. Wstęp	112
2. Pojęcie <i>missellingu</i>	112
3. <i>Misselling</i> jako nieuczciwa praktyka rynkowa	113
	114

4. Nowa praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów	
– problemy interpretacyjne	118
5. Wnioski	120
Rozdział IX. Nowe kompetencje Prezesa UOKiK w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – instytucja tajemniczego klienta (<i>mystery shopper</i>)	
(<i>Marta Burnecka-Szczepańska</i>)	122
1. Wstęp	122
2. Tajemniczy klient, czy faktycznie nieznany	122
3. Cele i zadania tajemniczego klienta	123
4. Procedura kontroli tajemniczego klienta	125
4.1. Rodzaj postępowań, w których możliwe jest przeprowadzenie kontroli	125
4.2. Podmiot kontroli	125
4.3. Zakres kontroli	126
4.4. Upoważnienie pracowników	126
4.5. Zgoda SOKiK na kontrolę i utrwalanie czynności za pomocą urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk	126
4.6. Protokół kontroli	128
5. Podsumowanie	129
Rozdział X. Nowa prerogatywa Prezesa UOKiK do przedstawienia istotnego poglądu w sprawie (<i>Jan Szczygieł</i>)	130
1. Uwagi ogólne	130
2. Przesłanki przedstawienia poglądu	131
3. Charakter prawny oraz forma przedstawienia poglądu	135
4. Podsumowanie	137
Rozdział XI. Środki usuwania skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w orzecznictwie Prezesa UOKiK – wybrane zagadnienia dotyczące rekompensaty publicznej (<i>Łukasz Wroński</i>)	138
1. Wstęp	138
2. Podstawy prawne działania Prezesa UOKiK w zakresie określania środków usuwania skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	139
3. Stanowisko UOKiK dotyczące kierunku polityki publiczno-prawnego usuwania skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	141
4. Przegląd decyzji Prezesa UOKiK zawierających rozstrzygnięcie w zakresie rekompensaty publicznej	143
5. Wnioski wynikające z oceny aktualnej praktyki orzeczniczej Prezesa UOKiK w zakresie stosowania rekompensaty publicznej	146
5.1. Przedmiot ochrony w publicznym prawie ochrony konsumentów	148
5.2. Identyfikacja skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	150

5.3. Stosowanie środków usunięcia trwających skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	151
5.4. Funkcje środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	154
Rozdział XII. Prejudycjalny charakter decyzji Prezesa UOKiK w indywidualnym sporze konsumenta z przedsiębiorcą	
(Agnieszka Szafran, Jan Ulański)	156
1. Wstęp	156
2. Nieważność, jako konsekwencja stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów	157
3. Przewidziane w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów instrumenty związane z zaspokojeniem indywidualnych roszczeń konsumentów	159
4. Pojęcie prejudycjalności i jego istotne elementy w prawie cywilnym procesowym	162
5. Decyzja Prezesa UOKiK jako prejudykat	164
6. Prejudycjalność decyzji Prezesa UOKiK w związku z art. 365 KPC	169
7. Zakres związania sądu decyzją Prezesa UOKiK	170
8. Rodzaje decyzji Prezesa UOKiK a związanie sądu	174
9. Aspekt proceduralny prejudycjalności decyzji Prezesa UOKiK (art. 177 § 1 pkt 3 KPC)	176
10. Zakończenie	180
Część III. Ekonomia ochrony konsumentów. Ochrona praw konsumentów w sektorze energetycznym	
Rozdział XIII. Ekonomia w prawie konsumenckim – wybrane zagadnienia (Monika Namysłowska)	
1. Wprowadzenie	183
2. Ekonomia w stanowieniu prawa konsumenckiego	184
2.1. Określenie zakresu prawa konsumenckiego	184
2.2. Wpływ na brzmienie przepisów prawa konsumenckiego	185
2.3. Ocena skutków regulacji	189
3. Ekonomia w wykładni prawa konsumenckiego	190
3.1. Interpretacja pojęć i przepisów	190
3.2. Wykorzystanie analiz ekonomicznych	191
4. Wnioski	193
Rozdział XIV. UOKiK – co my z niego mamy? Próba metodologii badań tzw. przysporzenia konsumenckiego (Jarosław Sroczyński)	
1. Wprowadzenie	195
2. Pojęcie przysporzenia konsumenckiego	196
3. Przysporzenie konsumenckie – obszary powstawania	197
3.1. Kryteria skutków związanych ze stosowaniem przez Prezesa UOKiK przepisów o ochronie konkurencji	198

3.2. Kryteria skutków związanych z różnymi formami działań i aktywności Prezesa UOKiK	200
4. Jak obliczać przysporzenie konsumenckie?	201
5. Podsumowanie	204
Rozdział XV. Dobrowolne przysporzenie konsumenckie na przykładzie decyzji zobowiązujących (Jacek Marczak)	205
1. Przysporzenie konsumenckie – czym jest?	205
2. Rekompensata publiczna w decyzji zobowiązującej	207
3. Rekompensata publiczna a prywatnoprawne roszczenia konsumentów	212
4. Wybrane przykłady zagraniczne rekompensaty publicznej	216
5. Podsumowanie	219
Rozdział XVI. Model wartości dla konsumentów na rynku energii elektrycznej (Sławomir Smyczek, Justyna Matysiewicz)	221
1. Wstęp	221
2. Wartość dla konsumenta w świetle teorii	222
3. Metodyczne aspekty badania wartości dla konsumenta na rynku energii elektrycznej	229
4. Wartość dla konsumenta na rynku energii elektrycznej w świetle badań empirycznych	230
5. Zakończenie	235
Rozdział XVII. Ekonomiczne warunki przyłączenia nowych odbiorców do sieci energetycznej a interes ekonomiczny konsumentów (Ryszard Stefański)	236
1. Wstęp	236
2. Konsument na rynku usług sieciowych	236
3. Metodologia oceny sieciowych projektów inwestycyjnych	239
4. Regulacja dostępu do rynku usług sieciowych na rynku energii w Polsce	242
5. Podsumowanie	245
Rozdział XVIII. Wirtualizacja zachowań konsumentów na rynku usług energetycznych (Marta Grybś-Kabocik, Agnieszka Marie, Agnieszka Put)	247
1. Wprowadzenie	247
2. Zachowania konsumentów na rynku usług energetycznych	247
3. Metodologia badawcza i wyniki badań własnych	255
4. Podsumowanie	260
Rozdział XIX. Ile konsumenta w prosumencie w świetle ustawy o odnawialnych źródłach energii? (Ilona Szwedziak-Bork)	262
1. Wprowadzenie	262
2. Konsument, odbiorca, prosument – uwagi definicyjne i systemowe	263
3. Prawa prosumenta wynikające z regulacji „konsumenckich”	266
4. Prosument – w świetle OdnŹródłaEnU oraz PrEnerg	269
4.1. Prawa prosumenckie w OdnŹródłaEnU	269
4.2. Prosument w PrEnerg	271

5. Podsumowanie	272
Rozdział XX. Energetyka prosumencka. Zachowania prosumentów w sektorze energetycznym (Andrzej Wlazły)	274
1. Wstęp	274
2. Etymologia słowa prosument	275
3. Szanse energetyki prosumenckiej	276
4. Ograniczenia rozwoju energetyki prosumenckiej	279
5. Zachowania prosumentów w sektorze energetycznym	280
6. Oczekiwania prosumentów	285
7. Zakończenie	286
Rozdział XXI. Prawo do zmiany sprzedawcy a ochrona praw konsumentów (Marta Kajda)	287
1. Wprowadzenie	287
2. Pozycja konsumenta na rynku energii elektrycznej	288
3. Obowiązki sprzedawcy energii elektrycznej i przykłady nieuczciwych praktyk rynkowych	289
4. Procedura zawarcia umowy z nowym sprzedawcą energii elektrycznej	292
5. Podsumowanie	296
Indeks rzeczowy	297